

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Égész évre 10 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Égész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Égész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
napilap*

Megjelenik minden nap, szombat és
ünnap után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XII. évfolyam 158. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 július 14.

Nagyvárad új főispánja Cziffra Kálmán.

Táviratilag tegnap jött meg a hivatalos értesítés arról, amit beavatottak már régebben emlegettek s a mit a Tiszántúl már régebben megírt: hogy dr. Cziffra Kálmán lesz Nagyvárad város főispánja. Míg a hivatalos értesítés meg nem jön, addig nem tartottuk ildomosnak, a kinevezésről mint befejezett tényről írni. Most azonban a kinevezés már megtörtént, s ha a hivatalos lap tegnapig még nem is közölte a kinevezést, az új főispánt már dr. Cziffra Kálmánban üdvözölhetjük.

Üdvözli, örömmel üdvözli őt a város minden polgára.

Itt nőtt fel körünkben az új főispán, mint előkelő, régi magyar család sarja. A magyarság régi nemes erényeivel áll be a modern állampolgáratba, mint egy nagyra-hivatott, modern városban az államhatalom legfőbb képviselője. Ismeri ezt a várost, ismeri az életet és mi is ismerjük őt s éppen azért szerencsésnek tartjuk a választást, mely éppen dr. Cziffra Kálmán személyére esett.

A háborús Nagyváradnak és a háború utáni Nagyváradnak olyan főispánra van szüksége, mint dr. Cziffra Kálmán.

Kicsi emberek munkássága egybefonódva, teszi naggyá a várost. Kis emberek becsületes munkássága. Azoké az egyszerű embereké, akik még megértik, mit jelent ez a szó: kötelességteljesítés. A háborúban éppen úgy, mint a békében, ezeknek a kötelességtudó, becsüle-

tes embereknek a munkásságán nyugszik a haza, a város, a családok sorsa egyaránt. A kötelességtudó becsületes polgárok ezrei a magok névtelen sokaságában mint közülök kimagasló egyéniségre, mint hivatott vezérre tekintenek dr. Cziffra Kálmánra, akinek erélye, fiatal tette-reje, képessége és tudása hívták őt egy nagy város főispáni szé-kebe.

A katonatiszti kardot cseréli fel Cziffra Kálmán a főispáni méltósággal. Az a ragyogó kardbojt, melyre ma olyan bizalommal tekint a nemzet, akkor is irányítója az igazi jellem cselekvéseinek, ha kardját leoldotta. Az a kardbojt, a viselésére méltóknál nem pusztán emlék, hanem a fáradhatlan, halál-ig önfeláldozó, mások becsületes munkásságát megbecsülni tudó vezéri hivatottság eltörölhetlen meg-pecsételője.

Ezt a jellemet ismerjük mi Cziffra Kálmánban évek óta. Magyar polgár, akit képességei, erényei mint katonát és mint polgárt egyaránt vezető szerepre hívtak.

Most megtalálja azt a működési kört, melyben tehetségét, jellemét, akaraterejét teljesen érvényesítheti, ragyogtathatja. Üdvözli őt minden igaz ember, a háborúban, mint a katonák a vezért, a békében, mint dolgozó polgárok a munkában is első polgárt.

Cziffra Kálmán gyermekkor.

Cziffra Kálmán édesatyja Cziffra Gerő volt, akinek Váradlesén volt birtoka. Itt

folytatott gazdálkodást s e mellett előbb mint főutbiztos szolgálta a vármegyét. Később vármegyei főpénztárossá választották meg. Az ő főpénztárnokságának tulajdonítható, hogy a vármegye kasszája mindig rendén volt. Míg a régi hiányos közigazgatási rendszer folytán az országban sok volt a jogos panasza, addig a bihari pénztár híres volt a rendről.

A becsületesség és puritán jellem vezette egész életén keresztül. Azt a nagy pedantériát, amit a hivatalában megkívánt és azt a páratlan nyílt becsületességet a családi körben is vezérelni tekintette és így nevelte a gyermekeit is. Szigorú családapa volt, de végtelen szeretettel csüggött családján. Ő maga vezette be Kálmán fiát is az életbe.

Ilyen családi életben végezte Kálmán iskoláit. A nyolc gimnáziumot Nagyváradon a premontrai főgimnáziumban végezte. Minden osztályban jeles volt és mint egyedül jelesen érett hagyta el a középiskolát.

Jogi tanulmányainak egy részét Budapesten, egy részét pedig Nagyváradon végezte.

Mint jogász Nagyváradon dr. Várady Zsigmond irodájában dolgozott; doktorátust szerzett.

Cziffra Kálmán a közigazgatásban.

Jogi tanulmányainak befejeztével a közigazgatási pályát választotta magának életcélul. 1896-ban mint közigazgatási gyakor-nokkal találkoztunk vele a vármegyei házában. 1897-ben a márciusi közgyűlés már szolgabíróvá választotta meg és az akkori főispán Biharkeresztetere osztotta be szolgálatra. Mint szolgabíró 8 hónapig működött. 1898 januárján a vármegyei házában mint II. od. al-jegyző teljesítette a reábizott feladatokat. Kiváló közigazgatási képességeit a törvény-hatóság csakhamar felismerte és 1902-ben a júniusi közgyűlésen a biharkeresztetesi járás főszolgabírójává választotta meg.

Csipke és kézimunka függönyök tisztítása
Női- és férfi ruhák száraz vegytisztítása

Fehérnemű gőzmosás, sima daradok átvasalása különkénti árban

Tábori zöld festés

Szíves megbízást kér: kiváló tisztelettel

Halttenberger Vilmos

Vasalás és javítás saját szabó-osztályban
Gyászesetben festést feketére soronkívül

Szőnyegek tisztítása, megóvása
Postai megbízások soronkívül

Felvételi üzlet: Rákóczi-ut 7., Szent István-palota. Telefon szám: 14-69. Gyár az állomás felett. Telefon szám: 34.

Mint főszolgabíróról köteteket lehetne írni Cziffra Kálmánról. Valóságos minta iró-dája volt. Restanciát nem ismert és ha valamit el kellett intézni, azt nem csak úgy intézte el, amint azt a zöld asztal mellett a paragrafusok ridegsége diktálta, hanem ösz-hangba tudta hozni a törvényt az étellel és úgy igyekezett eljárni mindenben.

Hivatalában épúgy rendelkezésre állott a legutolsó napszámos embernek, mint a leggazdagabb földbirtokos uraságnak. Személyesen hallgatta meg mindenki panaszát és személyesen győződött meg mindenről, amiben el kellett járnia. A maga személyére nézve hivatalos órát nem ismert. Nem volt ritka eset, hogy reggel már 6 óra előtt valami mezőgazdasági munkába igyekvő ember kopogtatott a főszolgabíróság ajtaján, talán akkor még a járási irnok is odahaza aludta az igazak álmát és Cziffra Kálmán nem utasította el a hozzáforduló embert.

Este akárhányszor megtörtént, vendégkoszoru ülte körül asztalát és azért ha jött valami ügyes bajos fél, ő felállott az asztaltól és tárgyalt vele.

Egyszóval, mint a közigazgatási vezető férfi volt. A keresztési járásban, mely pedig tudvalevőleg nagy függetlenségi járás, nem volt népszerű ember. Szerette mindenki a rajongásig. Mióta eljött onnan, pedig jeles utóda van, azért még mindig emlegetik.

Cziffra Kálmán a képviselő.

Ertsey Péter lemondása folytán megürsedvén a berettyóújfalusi kerület, a pártok nagy szenvedéllyel készültek a választásra. A függetlenségi párt, a kerület legnépszerűbb és legbefolyásosabb tagját Balogh Tihamért állította jelöltnek. Biztos volt győzelmében, mikor a munkapárt Cziffra Kálmán főszolgabírókat jelölte. Óriási küzdelem volt és ha nem Cziffra Kálmán veszi fel a küzdelmet, el is bukik a párt.

Azonban Cziffra Kálmán népszerűsége több volt mindennél. A szavazó polgárok úgy önzöltek a Cziffra zászlója alá, ahogy még soha. A keresztési járás becsületbeli kötelességének tartotta, hogy azt a sok jót és szeretetet, amivel elhalmozta Cziffra Kálmán, meg is hálálja. Cziffra Kálmán győzött.

Mint országgyűlési képviselő kerülete érdekében mindent elkövetett. Sajnos, csak rövid ideig teljesítette ezt a feladatát, mert kiűtött a háberu és mint tartalékos főhadnagy, ő is bevonult a katonasághoz. A dunaszerdahelyi fogolytáborban nyert beosztás 1914 októbertől.

A munka embere.

A dunaszerdahelyi fogolytáborból a vármegyéhez beosztott gazdasági munkásbizottság vezetőjévé nevezték ki. Óriási feladat volt rábízva. Az összes fogoly és katonai munkásosztály ügyét rendezte. A mezőgazdasági munkálatok intézése teljesen az ő vállán nyugodott. A saját legjobb belátása szerint rendezte be ezt az óriási munkakörű hivatalát. És ezt a hivatalát egy segítő társ támogatásával egyedül vezette. Embernek fogalma sem lehet arról, hogy mily rengeteg munkát végzett Cziffra Kálmán e hiva-

talban is. Egy pár sor jelentésébe került volna csupán és a hivatal rögtön kapott volna annyi munkaerőt, amennyit csak akar és ő nem kért, mindent maga végzett. Mindenről tudni akart és mindenben ő személyesen intézkedett. Reggeltől estig szakadatlanul dolgozott. E közben a felek egymás kezébe adták a kilincset, berreggett a telefon csengője, jött a távirathordó, aláírásokat kellett eszközölni, az alispánnak kellett referálni és Cziffra Kálmán mindent megcsinált. A vármegyeházán mindenki attól tartott, hogy egészsége rovására cselekszik Cziffra és ő nem riadt vissza semmitől. Ő a munka embere volt.

Pár hét óta szabadságra ment.

Cziffra Kálmán a társadalomban.

Azt hinné mindenki, hogy ily nagy elfoglaltság mellett Cziffra Kálmán egy nagy aktamoly lehet, aki csak a hivatalt ismeri és meghalt számára minden más. Aki ebben a tudatban van, az beszéljen egyszer Cziffra Kálmánnal. Egy végtelen előzékeny, kedves lekötözött modoru, szellemes férfival fog találkozni, akivel ha csak 5 percig beszél az ember a második öt percében már azt hiszi, hogy a legmeghittebb barátjával társalog. A társadalomban is mintaképe Cziffra Kálmán a vezető férfiaknak. A társaságot szereti; ha meghitt barátaival van együtt reggelig is elidőzik és központja a társalgásnak. Kitűnő sportember is. Szereti a vadászatot és a lovaglást. A sportkedvelés különben atletá termetén is meglátszik. Mindezek dacára elmondhatjuk róla, hogy Cziffra Kálmán életében többet dolgozott, mint szórakozott.

Egyik főszolgabíró kartársa a következőképen jellemezte Cziffra Kálmánt:

— Minden vágyam az volt, hogy csak egyszer lássam Cziffra Kálmánt szalonpi-csnek. És voltam vele több éjszakán fenn, azonban soha részesültem abban a szerecsében. Cziffra Kálmán a munka embere! Annyit azonban mondhatok, hogy mi sokat veszítünk vele, de Nagyvárad városa olyan nyereségre tett szert, amilyenben csak a jó Isten legkedvesebb városai részesülhetnek.

Cziffra Kálmán családja.

Amilyen hivatali és társadalmi életet él Cziffra Kálmán olyat él a családjában is. Felesége, akit 1901-ben vezetett oltárhoz, egyike Biharvármegye legkedvesebb és legszeretettel méltóbb urasszonyainak. Kitűnő háziasszony, akinek vendégszerető háza ép úgy nyitva áll mindenkinek, mint férje iró-dája. A családi életük a legboldogabb. Há-zasságukat három gyermekkel áldotta meg a jó Isten, két fiúval egy leánnyal. A fiúk a nagyváradai gimnáziumban végzik iskoláikat. Ugyancsak gimnáziumba jár a leány is. A Cziffra gyermekek ép oly jeles tanulói a gimnáziumnak, mint édes atyjuk volt.

Hlatky Endre utóda.

Mikor Hlatky Endre főispán meghalt és koporsóját elhantolták, a vármegyeházán, de a városban is sokan érdeklődtek az utód iránt. Munkatársunk egyik előkelő vár-

megeyi tisztviselőt kérdezett meg, hogy kire gondolnak.

— Senkire sem gondolunk.

— És nem méltóztatnak tudni esetleg Miskolczi Ferenc főispán kit látna szívesen a törvényhatóság élén?

— Egyáltalán nem. Különben is még oly korai az ügy, hogy a kombinációk is koraiak.

— A városban több nevet emlegetnek — mondta munkatársunk, — de meg vagyunk róla győződve, hogy erre a díszes állásra a kormány sem fog alkalmasabb egyént találni, mint Cziffra Kálmán.

Ott volt Cziffra Kálmán is, aki mikor meghallotta a kombinációkat elnevette magát.

— Ugyan kérem, hova gondol! Elnevette magát és hogy elejét vegye a további indokolásoknak szobájába távozott az orosz foglyok ügyeit intézni.

Ez a kis párbeszéd Hlatky halála után történt három nappal és ime Hlatky Endre örökébe arra teljesen méltó férfiú került, a kinek neve közvetlenül Hlatky egyéniségének hatása alatt került először kombinációba.

Termeljünk nemesített búzát.

A nagyváradai miniszteri kirendeltség 40 birtokosnál mintegy 400 métermázsa Székács-féle nemesített buza termeléssel végzett ez évben kísérletet. A végleges eredményt még nem ismerjük, de az eddig beérkezett jelentésekből is megállapítható, hogy a Székács-féle nemesített buza termelése a hozzáfűzött várakozásnak megfelelt. A rozsdának és megdőlésnek ellenáll és holdanként 2—3 métermázsa többletet ígér.

A folyó évben tekintve a gazdasági buza kitűnő minőségét, nagyobb arányu vetőmag kiosztásra előreláthatólag nem lesz szükség. De a több termelés szempontjából a nemesített buza termelésének a sikeres kísérlet után minél nagyobb arányokat kell ölteni.

E célból a nagyváradai miniszteri kirendeltség felhívja a gazdákat, hogy Székács-féle nemesített buza termelésével minél számosságban tegyenek kísérletet a vetőmag iránti szükségletüket már most jelentsék be a miniszteri kirendeltségnek és pedig jelezzék a szükséges vetőmag mennyiség mellett azt is, hogy első utántermést, vagy eredeti nemesített vetőmagot kívánják-e vásárolni.

A nemesített buza vetőmag árát a kirendeltség annak idején közölni fogja, amikorra a megrendelő gazdának ha az árak nem conveniálnak, módjában lesz a megrendeléstől visszalépni.

Magszavazták a hadinyereség-

adót. A képviselőház mai ülését Beöthy Pál alelnök féltizenkettőkor nyitotta meg. A Ház általánosságban elfogadta a hadinyereségadóról szóló törvényjavaslatot. A részletes tárgyalásánál Csermák Endre módosítási kívánta a javaslat címét. Toleszky János pénzügyminiszter rövid felszólalása után a Ház az eredeti címet fogadta el.

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 41. a legjobb gíbb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon szám 167—43.

Visszavert orosz támadások.

Hazudik az orosz vezérkar.

Orosz hadszíntér. Budapest, július 13. (Hivatalos.) Bukovinában és a Dnyesztertől délre változatlan helyzet mellett nincs nevezetesebb esemény.

Bucsaótól délnyugatra az ellenség újra nagy haderőt hajtott a Bothmer gróf tábornok vezénylete alatt álló szövetséges csapatok ellen támadásra. Míg a rohamoszlopok egy része már akadályaink előtt összeomlott, egy másik része állásainknak egy keskeny részébe behatolt, de német és osztrák-magyar tartalékoknak azonnal végrehajtott ellentámadása az oroszokat újra kiűzte, úgy hogy az ellenség összes támadásai teljesen megghiusultak. Számos oroszot fogtunk el.

A Stokholmd mentén csapataink Jarintól Kovel-felé vezető vasut mindkét oldalán egy támadást vertek vissza. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Az orosz vezérkar július 11. ről szóló jelentése azt az állítást kockáztatja, hogy Bruszilov tábornok hadserege az orosz offenzíva kezdete óta 260,000 foglyot szállított be. Bár az orosz jelentések megbízhatatlansága eléggé ismeretes, mégis arra kell utalnunk, hogy a fogjoknak az a száma, amelyet az oroszok említenek csaknem megközelíti mindazoknak az északkeleti harcvezetőknél álló csapatoknak teljes létszámát, a melyek az elmúlt 5 héten belül komoly harcban álltak.

Megghiusult olasz támadások.

Olasz hadszíntér. Budapest, július 13. (Hivatalos.) A Brenta és az Etsch közötti harcvezetőn a harci tevékenység tegnap újra élénkebb volt. A Pasubión az olaszok egy éjszakai támadását vertük vissza. A Pesnia völgyben az olasz tüzérség állandó erős támadása mellett számos járőrharc ismétlődött meg. Ezen harcokban egy tisztet és 103 főnyi legénységet fogtunk el. Rendkívül heves tüzérségi előkészítés után tegnap délután erős ellenséges haderő támadta meg újra a Monte Rasta és a Monte-Imter-Rottó közti állásunkat. Mint az előző napokon, úgy ezuttal is az olaszok összes támadásai a legsúlyosabb veszteségek mellett hiúsultak meg. Odébb északra is teljesen eredménytelenek voltak az ellenség minden kísérletei, hogy állásainkba behatoljon.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, július 11. (Hivatalos.) A Vojusa alsó folyásánál tüzérségi harc folyik. Höfer. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az angolok rettenetes veresége.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól) Münchenből jelentik: A harctérről érkező lapjelentések szerint az angolok veresége rettenetes. A német gépfegyver osztagok katonái az utolsó pillanatokig kitarva hallatlan pusztítást okoztak az angol katonáknak.

Az oroszok veszteségei.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Az orosz hivatalos jelentés névsort közöl, a melyben az áll, hogy a háboru kezdetétől július 1-ig 14900 tisztet és 248000 főnyi legénységet veszített az orosz hadsereg.

Nagy harcok Ancre vidékén.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Ancre vidékén az angolok igen nagy tömegeket gyűjtöttek össze, mert kiakarják erőszakolni a sikert. A védőcsapatok súlyos feladatok előtt állanak.

A magyar határon foly a harc.

Budapest július 13. A sajtóhadiszállásról jelentik: Míg a centrumban még mindig tart a harci szünet, addig a galíciai front déli szárnyán az oroszoknak a Jablonica-szoros felé való előretöréséből új csata fejlődött. Míg kezdetben Lesicky tábornok csapatai csak lassan tapogatóztak előre Mikulicynen túl, tegnap már az ellenség igen erős tömegeket küldött előre a Pruthtól keletre, a Mikulicynától délkeletre fekvő magaslatok ellen. Ez a hegyhát, a melynek legmagasabb pontja a Hordie, — a melyért ez idő szerint a küzdelem folyik — ezernégyszáz méter magasra emelkedik és legnagyobb részét sziklákból áll. Az oroszok kísérletei, a melyek odairányultak, hogy ezeket a magaslatokat megszállják, megghiusultak. A vitéz védelmezők kitarásán hét rendkívül heves ellenséges roham tört meg.

Növekszik a francia foglyok száma.

Berlin, július 13. A nagyfőhadiszállás jelentéi:

Nyugati hadszíntér.

A Sommétól északra az angoloknak sikerült Pontalmaisonban megvetni lábukat. Az égyütüz nagy heveséggel tovább tart. A Sommétól délre tegnap sem vezettek semmi eredményre a franciák támadásai, a melyeket Barfen mindkét oldalán, valamint Estrecenél és attól nyugatra többször megghiusultak. Nagyon súlyos véráldozataink mellett legtöbbször már hatásos záró-tűzünkben vissza kellett fordulniok. A Maastól keletre a tüzérségi harc még élénk volt. Az elfoglalt gyalogsági állásokat megghiusítottuk. A foglyok száma 17 tiszttel és 248 főnyi legénységgel 56 tisztre és 2949 főnyi legénységre emelkedett.

Telninghiennél a Le Bassei esztornánál, a La Sine Monte magaslaton, Padonvillertől keletre és Hircbachnál német járőrvállalkozások sikerrel jártak.

Joassontól északra egy francia kétfedelet vonalainkon leszállásra kényszerítettünk.

A németek is verik az oroszot.

Keleti hadszíntér.

Bothmer gróf tábornok hadseregénél német csapatok átkaroló ellentámadásukkal visszaverték az Oleszkánál (Bucsaótól északnyugatra) és attól északra benyomult oroszokat és ez alkalommal több mint 400 foglyot ejtettek.

Balkáni hadszíntér.

Nincs nevezetesebb esemény. (Min. eln. sajtóosztály.)

Az antant félti Venizeloszt.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az antant Pireuszba csapatokat küldött, mert egyáltalán nem bízik Venizelosz megválasztásában.

Fogságba jutott hazaáruló képviselő.

Budapest, július 13. (Saját tudósítónktól.) Innsbruckból jelentik: A fogságba jutott olasztisztek között van Batisdi Cesare trienti képviselő is, aki a háboru kitörésekor átszökött az olaszokhoz és ott századosi ranggal felvettette magát. A képviselővel nem mint fogolylyal, hanem mint hazaárulóval fognak elbánni.

Az entente a görög királyt el akarja fogatni.

Bern, július 13. A párisi lapok jelentései szerint az entente el van szánva arra, hogy a legközelebbi napokban a Pireuszban csapatokat szállít partra és elfogatja Konstantin királyt tanácsadóival együtt. Erre az állítólagos elhatározásra az a körülmény vezet az entente ot, hogy a görög tisztek hangulatából és a tartalékosok magatartásából arra lehet következtetni, hogy Venizelosz a választásoknál kudarcot fog vallani.

Megszavazták a házbérfillért.

A városi közgyűlés első napja.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap kezdte meg júliusi közgyűlését.

Mint előrelátható volt, nagy viták keletkeztek a házbérfillér szabályrendelet tervezeténél.

Végre is általánosságban azt elfogadták s ma térnek át a részletes vitára és a többi ügyek tárgyalására.

Különben a közgyűlés ünnepélyes hangulatban indult. A törvényhatóság meleg szívből fakadó üdvözlésben ünnepelte a törvényhatóság kiváló tagját: dr. Hoványi Gézát, udvari tanácsossá kinevezése alkalmából.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnöklelte a törvényhatóság tagjai szép számmal voltak jelen.

Dr. Hoványi Géza üdvözlése.

A polgármester jelentése után dr. Medvigy Gábor jelentkezett szólásra. Szerencsésnek érzi magát, ugymond, hogy szólhat, nem csak önmaga és a törvényhatóság, hanem a város egész polgársága nevében, mélyen átértett örömről. Egy köztisztelőt és szeretetben álló oly kiváló polgár működésének elismeréséről van szó, aki egész életét itt töltötte, aki életének javát a város érdekeinek szentelte. Bár sokszor voltak ellentétek a törvényhatóság egy része és a kitüntetett férfi között, de egyéni érdemeit ellenfelei is megbecsülték. Különösen a háború alatt sohasem tűnt fel, hogy elvi ellentét van közöttük. Ily körülmények között különös súlyjal bír, hogy örömmel fogadjuk egy szeretett és tisztelt polgárnak kitüntetését, aki hat évtizedes mult küzdelmes munkáját szentelte a városnak. Az összeség nevében amikor szívből köszönti dr. Hoványi Gézát, egész bensőséggel kívánja, hogy a törvényhatóság és városnak javára, mi értünk és mi velünk még sokáig jó egészséggben működjen. (Éljenzés.)

Dr. Olasz Béla az ellenzék nevében szólott. Mindnyájan hasonló szeretettel köszöntik azt a kiváló férfit, aki évtizedeken át polgári erényeivel az egész város közönségének elismerését, szeretetét magához ragadta. Az ő szívéből is örömet váltottak ki az előtte szóló szavai. A város érdemes képviselője, a törvényhatóság tisztelt, becsült munkás tagja dr. Hoványi Géza (Éljenzés) évtizedeken át önzetlenül, pártatlanul dolgozott a város érdekében s mindenkor önzetlenség és a polgárság szeretete vezette. Bár más politikai párthoz tartoznak, de az ő működése általános megelégedést keltett; minden egyes polgárt képviselt s minden egyesért mindig kész volt a tette. Szíves örömmel osztozik az ünneplőkhez s elismeréssel, szeretettel üdvözlö a magas kitüntetés alkalmából. (Éljenzés.)

Dr. Hoványi Géza megköszönte polgártársainak megnyilatkozó szeretetét s a jövőben teljes odaadásáról biztosította a törvényhatóságot.

Rimler Károly a tisztikar nevében üd-

vözölte dr. Hoványi Gézát meleg szavakkal. (Éljenzés)

Vita nélkül tudomásul vették a kormányrendeletét az ideai termés zár alá vételéről.

A családi pótlékról szóló szabályrendelet módosításánál dr. Hoványi Gyula indítványára kimondották, hogy a háromnál több gyermek után a háború tartamára adandó pótlékra nézve a legközelebbi közgyűlés elé javaslatot terjeszt a tanács.

A fa- és fémipari szakiskola céljaira a Markovits ház átengedése tárgyában küldött honvédelmi miniszteri leiratot elfogadták.

Tudomásul vették a honvédelmi miniszter leiratát a honvédtüzér-lőszerraktár ügyében s a miniszternek a város érdekében tanúsított jóindulatáért a feliratban köszönetet mond a törvényhatóság.

Az élelmezési ügyosztály működéséről szóló jelentés kapcsán Kiss Dávid, Szabó Károly és Balogh Döme adtak kifejezést apróbb sérelmeknek. Lukács Ödön főjegyző részletes felvilágosításai után a jelentést elfogadták.

A házbér-fillérek.

Ezután a házbér-fillérekéről szóló szabályrendelet tervezetét terjesztette elő a tanács.

Baróthy Pál szólalt először a szabályrendelethez. A tanács a 180 000 korona deficit fedezésére akarja a házbérfillért, 1916. elejéig visszaható erővel. A város pénzügyi politikájával foglalkozik. Midőn a nemzet két év óta létérdekeiért világháborút folytat, tartózkodni kellene mindegy olyan dologtól, amely a közéletet megzavarja. Nagyvárad pénzügyei nem rendezettek, de a tanács megelégedett azzal, hogy a hiányokat kölcsönből fedezze, holott előrelátó programnak kellene lenni. Ma azonban, mikor erre nem alkalmas az idő, új terheket akar behozni. Ilyen a házbérfillér. Leszögezi, hogy az jelen alakjában nem megfelelő. Világításra, köztisztaságra, járványok ellen védekezésre kéri azt a tanács, de az indokolás megmondja, hogy az valójában a deficit eloszlására szükséges. A törvény csak új intézkedések engedni meg a házbérfillért. A világitást eddig is fedezték, s most is az áramdíjakat emelik, holott a villanytelep jövedelmező. — A törvény kizárja, hogy a köztisztviselők a házbérfillérekkel megrovassanak. Hogy hajtja be a város a 180 000 koronát, mikor a bérlők nagy része nem fizethet, a tisztviselők pedig nem fizetnek. A köztisztviselők küzdenek a megélhetéssel s ha nem akarnak fizetni, a házbérfillér be sem hajtható s így a 180 000 K nem folyik be s újabb kölcsönből fedezhetik ezt is. A mai viszonyok között új terheket kiróni nem szabad. A háború után gondoskodni kell beruházásokról, hogy a harctérről hazatérőknek munkájuk legyen. A háború után lehet a közköltőt emelni, addig fedezzék kölcsönből a deficitet. A szabályrendelet tervezetét nem fogadja el, hanem indítványozza, hogy vegyék le azt a napirendről. (Éljenzés.)

Dr. Kocsán János szintén azon nézetben van, bár ösmeri a város mai helyzetét, hogy a polgárságot nem szabad új terhekek sújtani. A tanács idegesen fogad minden kívülről jövő indítványt s így fogadta Hegedüs Nándor helytálló indítványát a háborús jövedelmek megadóztatásáról. Elsősorban pedig azokat kellene megadóztatni, akik a háború folytán meggazdagodtak. A tanács ehelyett a tisztviselőket akarja megterhelni. Fejtegeti, hogy miből keletkeztek azok a deficitok, aminek fedezésére szükséges a házbér fillér.

A törvény a tisztviselőket mentesíti az ilyen közterhektől. A szabályrendelet-tervezetet nem fogadja el.

Balogh Döme azt kéri, hogy miért nem hozta be a tanács a Juricskay által felvetett hadiadót. Akik százszázalékot kerestek fizethetnek, nem a szegény emberek. Külső ember felvetette az idegenek megadóztatását, de nem vették figyelembe. A tanács javaslatát nem fogadja el, hanem vegyék elő Juricskay javaslatát, azokkal fedezhetők a deficitok.

Rimler Károly azt látja, hogy Baróthy és a tanács javaslata között csak az időben van eltérés. Baróthy-nak is az a véleménye, hogy csak közköltővel lehet szanálni a dolgot. Ha a háború után a törvényhatóság ehhez akar nyulni, azt megoldásnak tartja. A tisztviselők ezért járulnak a város terheihöz, mert olyan városban vannak, hol iskolák, aszfalt stb. van. Ezek az intézmények okozták a deficitet. Az előnyöket élvezők öszszességét be akarták vonni a terhelésbe. Kéri a tanács javaslatának elfogadását.

Baróthy Pál válaszolt a polgármesternek s az okszerűen gazdálkodás szükségét hangoztatja. A rendezést nem csak mindég közköltő emeléssel lehet keresztülvinni. A köztisztviselőket ma nem lehet új terhekek megróni, mikor nagy szükségben vannak s terheiket nem háríthatják át. Ma ne dobjuk ezt a nagy problémát a vitába.

Dr. Molnár Imre elfogadja a tanács javaslatát. Igazság az, hogy az állam adjon a tisztviselőknak nagyobb fizetést, de adóztatás tekintetében ne legyen különbség. Szüksége van a városnak a bevételre. 20 évig elmulasztották a közköltő emelését s a baj most reánk zudult. Ennek végét kell vetni. Nem kór privilegiumot senkinek, a tisztviselőknak sem.

Dr. Medvigy Gábor szerint csak szemfényvesztés a házbér fillér elnevezés; ezt az adót a tisztviselőkkel szemben kiélezték. Nemcsak a tisztviselőkre, de a polgárságra is súlyos az új teher; az iparosság éppen úgy küzd a megélhetésért. A polgárságnak csak egy része bírja az új terhet s ezért helyesli Baróthy indítványát. A házbér-fillért a jövőben sem tartja helyesnek. A deficit eltüntetésére egyedül a közköltő való. Molnár Imre felszólalását helyesli.

Dr. Hoványi Gyula csak akkor tartaná helyesnek a törvényre való hivatkozást, ha új intézkedések létesítésére kéréne a tanács a házbérfillért, mert lenne ellenszolgáltatás. Az életbeléptetésre nézve igaz, hogy a jóváhagyástól lenne törvényes, ha azonban tovább halasztjuk a dolgot, súlyosabb lesz a város helyzete. Elfogadja a tanács javaslatát.

Siket Traján hivatkozik arra, hogy Budapestben nem drágább a lakás, mint Nagyváradon. A postánál egy szolga sincs, aki 200 korona lakbért fizet, mind nagyobb lakbér terhet viseli, pedig van a szegényebb, mint egy postaszolga. Vegyék le a szabályzatot a napirendről.

Lukács Ödön szakszerűen szól a kérdéshez. A deficit 1912. óta kísért. Ma, a háborús költségekkel együtt két millió, amiért évi 120 000 K kamatot kell fizetni. A pótdómeletést elejtette a tanács, mert a házak már is meg vannak terhelve. A házbérfillérnél a legszegényebb réteget meg lehet kímélni. A javaslat ellen felhozott érveleket cáfolja.

Biró Márk elhalasztani kívánja a házbérfillért addig, míg az új kereseti adót letárgyalják. Hátha ennek a révén annyi közköltőhöz jut a város, hogy a 180 000 K fedezetet talál.

Kocsán János nem látja megcáfolva az általa felhozott érveket.

Baróthy Pál és dr. Molnár Imre személyes kérdésben szólottak még, mely után 24 szavazattal, 19 ellen a szabályrendelet-tervezetet általánosságban elfogadták.

Ezután az interpellációkra törtek át.

A Zenta kutya a vallatásnál.

Dr. Friedländer Samu interpellációja kellett ezután nagy érdeklődést. Előadta, hogy jun. 28-án több csillagvárosi lakost felkísértek a rendőrségre, hol 24 óráig kihallgatták őket. Mikor kijöttek a rendőrségtől, súlyos sérülések voltak állítólag rajtuk; 4 ember orvosi láttságot vett. Egynek a foga volt kiverve, másoknak az arca megdagadva. Hogy a rendőrök által bántalmazták-e, nem tudja, de a 9 ember bántalmazásért bünyügyi feljelentést adott be a kir. ügyészséghez. Nem tudja, de súlyos gyanúok vannak, hogy a rendőrségnél bántalmazták őket. Míg a bíróság dönt, évek telnek el, egy tisztviselő pedig 3 évig nem állhat gyanu alatt. Ezért a polgármestertől vár választ. A terzornak nem enged. Az embereknek állítólag előbb a hajukat tépték, de mikor nem vallottak, egy Zenta nevű rendőrkutya nekikugrott s ezzel vallatták őket. Igazságot kér, mert hasonló eset mással is megeshetik, hogy a pincében két detektív így jár el. A rendőrfőkapitány működése iránt soha bizalommal nem viseltetett. Szívesen látta volna őt is ott. Szándékozik-e a polgármester intézkedni, hogy ezen tisztviselők fegyelmire szoríttassanak. Bemutatja a beadvány számát, amelyet a kir. ügyészségnél kapott.

Rimler Károly azonnal átírt a kir. ügyészséghez, hogy a feljelentés másolatát küldje meg.

Dr. Friedländer Samu ha a polgármestertől előbb értesül, nem interpellált volna.

Gerő Ármán főkapitány kötelességének tartja mikor ilyen súlyos vád hangzott el, felszólal, nehogy a közvélemény abban a véleményben legyen, hogy a rendőrség ilyen törvénytelen ségét követett el. A feljelentés megtörtént, de annak egy szava sem igaz, sőt olyan jelenségek is mutatkoznak, hogy hamis esküre rábírásról is van szó. Akik ide hozzák a kérdést, érdekükben áll az. Egy hadseregszállítási bűntügről van szó, amelyet ő szigorúan kezel. Kéri, hogy végképp megnyugvással kijelentését. Terrorizálni nem engedi magát.

A polgármester választát tudomásul vették.

A közgyűlést ma, pénteken folytatják.

Ki rendelhet meg hivatalos pecsétnyomót?

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala tudomására hozza a város lakosságának, hogy olyan pecsétnyomót, vagy bélyegzőt, amely akár polgári, akár más közhatóság, közhivatal vagy közhitelű személy e minőségének jelzésére szolgál, csak posta útján s hivatalos pecséttel ellátott írásbeli megrendelésre, vagy oly személy írásbeli megrendelésére szabad készíteni, vagy ilyennek készítését elvállalni, aki a megrendelésre való jogosultságát a megrendelő közhatóság, közhivatal vagy közhitelű személy által kiállított és hivatalos pecséttel ellátott írásbeli felhatalmazással igazolja.

Hivatalos pecsétnyomót és bélyegzőt csak a megrendelő közhatóság, közhivatal, vagy közhitelű személy címére posta útján vagy oly személynek szabad kiszolgáltatni, aki az átvételre való jogosultságát az előbbi bekezdésnek megfelelően kiállított írásbeli felhatalmazással igazolja.

A hivatalos megrendelést vagy meghatalmazást a pecsétnyomó vagy bélyegző készítője, vagy a vállalkozó legalább egy éven át megőrizni köteles.

A pecsétnyomó vagy bélyegzőkészítéssel vagy annak elvállalásával foglalkozó egyén vagy vállalat, ha nála hivatalos pecsétnyomó vagy bélyegző megrendelése vagy átvétele végett olyan egyén jelentkezik, aki jogosultságát az első bekezdésben foglaltaknak megfelelően igazolni nem tudja, vagy akire nézve az a gyanu forog fenn, hogy a megrendelt tárgyat visszaélésre kívánja használni, ezt a rendőrhatalóságnak azonnal bejelenteni köteles.

Aki hivatalos pecsétnyomót vagy bélyegzőt anélkül, hogy erre jogosítva lenne, megrendel, vagy átvessz, ugyiszintén az a pecsétnyomó vagy bélyegzőkészítéssel vagy annak elvállalásával foglalkozó egyén, aki az első és második bekezdésben foglalt rendelkezést megszegi, kibégást követ el s ezért 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható.

Nagyvárad, 1916 július 6-án.

Rendőrkapitányi Hivatal.

A sertéshus maximálása Biharban

Az alispán rendelete.

A miniszterelnöknek egy korábban kelt rendelete alapján országosan maximálták a sertéshusárakat. A rendelet értelmében a maximálást minden törvényhatóság első tisztviselője tartozott eszközölni, még pedig július hó 15-iki hatálybalépéssel.

Nagyvárad városa már maximálta az árakat, egy napra rá tegnap Fráter Barnabás alispán Biharvármegye területére is megállapította a legmagasabb árakat. A vármegyében érvényes árak alatta vannak a nagyváradiaknak s így nincs elvágva a behozatal lehetősége. A vármegye területére a következő rendeletet adta ki az alispán:

Biharvármegye alispánjától minden főszolgabíró Urnak!

A 2449/916 M. E. sz. rendelet folytán a sertéshus, zsir és szalona stb. árát további intézkedésig kiesinybeni elárúsításra folyó hó 15-iki következőképp állapítom meg:

Sertéshus nyomtaték nélkül	6.70
" 20 deka nyomtatékkal	6.30
" füstölt, sovány	7.80
" csontos	7.20
sertéskolbász friss	6.90
" füstölt	7.60
szalona olvasztanivaló	7.80
" sózott, füstölt	8.10
" pörkölt, paprikázott	8.10
" csemege, abált	9.—
1 kiló hárj	8.10
sertésszir	9.—
tepertő	5.80
bőrsajt	6.80
sonka nyers	7.80
" főve	10.80
füstölt sertésnyelv	7.80

Nagybani árak:

Leölt sertés métermázsanként	620—640
sertéshus, szalona nélkül, oldalanként	590
sertéshus, füstölt, sovány	700
" " csontos	650
sonka, nyers	700
nyers szalona, sóltalan	660
hárj	660
sózott szalona	670
füstölt szalona	800
csemege szalona	800
füstölt kolbász	700

tepertő
olvasztott zsir

580
800

Nagyvárad, 1916 július 13.

Fráter Barnabás
alispán.

Az új árak július 15-én lépnek érvénybe. Az egyes főszolgabíróknak jogukban a fent kitüntetett árakat leszállítani, de erre aligha kerül sor, mert ma mindent az elősorolt árak mellett lehet csak husz kapni. Ennél az intézkedésnél is csak úgy járt a közönség, mint más élelmiszeréknél. A maximálás ismét elkésett, akkor folyamodott a kormány ehhez az eszközhöz, amikor már a lehető legmagasabb árakat érte el a sertéshus és a zsir.

Legmegdöbbentőbb a mai zsirárak mellett, hogy a kormány most, amikor minden tengerikészlet a kezében van azzal a rendeltetéssel, hogy azt a hadsereg céljaira fordítja, azzal a tervvel foglalkozik, hogy olajat préseltet a kukoricából. Ez a terv bármily busás jövedelmet is jelent az államnak, ma nem időszerű és az ország lakosainak érdekét véve figyelembe nem is gazdaságos. A tenyerivel ma nem volna szabad kísérletezni. Az emberi táplálkozás egyik főszekőze a zsir ma ugyiszólván beszerezhetetlen, vagy ha beszerezhető, oly magas árakat kérnek érte, hogy azt csak a mágnások tudják előteremteni. Mint már eddig is hangulyoztuk, most csak megismételjük, hogy a kormánynak ma a tengerit fel kellene szabadítani. A hadsereg lovainak ellátására már az ideai szénatermést lehet használni, tessék azt igénybe venni és a tengerit rendeltetési céljaira a sertéshizlálásra kiadni.

Miért drága a gyümölcs Nagyváradon?

Schiff Ernő dr., a Gyermekkorház igazgatója beszéli:

— Kisszántón voltam Königswarder bárónénál s hazafelé jövet a vasutnál várakoztam. Egyszer jön egy kofa kinézésű asszony s nagy fáradtan leül a padra.

— Be el van fáradva, mondja egyik vidéki az asszonynak. Messziről jön?

— Bizony messziről, Oláhszentmiklósról.

— Aztán mit keresett ott?

— Gyümölcsöt vittem ki.

— Talán Nagyváradra viszi Oláhszentmiklósról.

— Nem én, várad kofa volnék, gyümölcsöt vittem ki Oláhszentmiklórsra.

— Miféle gyümölcsöt?

— Hát két kaska barackot, meg körtét, egy kis szilvát.

— Ebben a melegben?

— Ebben hát.

— Aztán megfizetik magának a fáradtságot? Messziről jön és messzire viszi.

— Meg ám, szólt a várad kofa elégült arccal, annyit adnak a gyümölcsért, amennyit kérek. A barack kilója 2 korona 2 fillér ám, ugy nézzen kead engem.

— Ammán más, szóltak megnyugodva a falusiak. Ugy érdemes olyan messzire kibaktatni.

Hát ezért olyan drága a gyümölcs a nagyvárad piacón. Falura viszik el a piacról, oda, ahonnan hozni kellene.

A város új pénzügyi politikája. Vége legyen a kölcsönökkel való gazdálkodásnak.

Beszélgést folytattunk Szűcs Gézával, a város vasszorgalmu és fáradhatatlan főszámvévőjével a városi kölcsönökről.

Felemlítettük a Phönix és a Pesti Hazai versengését a milliós kölcsön körül s azt, hogy a Phönix még további kölcsönöket kíván adni a városnak.

— A Phönixnek, mondotta a főszámvévő, összesen 6 millió koronája van kölcsönökre. Ebből 3 milliót már kiadott Grácnak, tehát nem olyan sok maradt neki, hogy egyre-másra adjon kölcsönt. A két ajánlat feltételei egyformák, ha nem konvertálunk 1917 februárig. Pedig erre aligha leszünk képesek. Ha konvertálunk, akkor előnyösebb lenne a Phönix.

Most erőlyesen hangsúlyozta:

— De meg kell akadályozni azt, hogy a város igénybe vegye a további 1.300.000 koronára jogosító opciót. Nem szabad több kölcsönökkel gazdálkodni és ilymódon pótolni a hiányokat. *El kell vágni az alkalmat, hogy kölcsönt vehessünk fel.*

Tudakozódva a vélemény okairól, a következő tiszta képet kaptuk a város eddigi pénzügyi politikájáról:

— A tanács mindig megpróbálta, hogy a kölcsönökkel való gazdálkodásnak véget vessen. Én magam több ízben javasoltam a közköltő felemelését s új adóforrások keresését. A törvényhatóság azonban mindig kölcsönfelvételre utasította a tanácsot, azt mondván, hogy a kölcsön kamatainak helyet szoríthatunk a költségvetésben s ez elegendő. Ez volt a bajok kezdete.

Igaz, hogy 1911-ig nem jelentkezett deficit, *főlöszlegünk volt.* Igen, ez való. Csak 1912-ben jelentkezett 52.000 korona deficit, de hát ez egy milliós büdzsével dolgozó város háztartásában nem jöhet komoly számtásba s egyelőre a költségvetés birta. *Hogyné!* Akkor még utóhatása volt a házak mesterségesen felvert árhullámozásainak és eladásainak, a tánc még nem szűnt meg s a bevételek emelkedtek. Azután jött a krah, a balkáni háboru s a pénzügyi vagy közökrisz, s a deficit félmillió lett. Ekkor kezdődött a kölcsönök felvételének korszaka. Még a világháboru megelőző időkben 15 inproduttív kiadásokat szavazott meg a törvényhatósági bizottság: Szent László tér aszfaltozása, Körösrakpart, tüdővész szanatorium esaternázása és vízvezetékkel való ellátása és a többi kiadásokat. Ilymódon az időközi kölcsönök kamatai 120.000 koronával terhelték meg a költségvetést. Ezt tovább nem szabad folytatni. A közköltőt kell emelni s új jövedelmi és adóforrásokról kell gondoskodni. Ez természetesen nem az én feladatam.

Az a divatos jelszó, hogy nem emelünk közköltőt, meg kell, hogy szűnjön. Népszerű jelszó, de rossz és káros városi politika. Anynyira ment ez a buzgalom, hogy ez alkalommal, mikor Adorján Emil dr beteg volt, pártja egy hétig obstruálta a költségvetést, hogy lehetővé tegye Adorján beszédét s megbuktassa az egyedül helyes megoldási módot. Be kell látni mindenkinek, hogy

nem a kölcsönökkel való gazdálkodás a jobb városi politika.

Felemlítettük, hogy nehéz a helyzete a főszámvévőnek.

— Igen, engem két malomkő öröl meg. A főmérnök mindenre azt mondja: ez kell, mert beomlik a fal, lesüljed a esztorna s azért a felelősek mi vagyunk. Azután jön az iparos a számlával s nincs miből fizetni. Nehéz ez a helyzet.

Melencbolikusán nézett maga elé.

— Fáradt vagyok; érzem, kimerültem a munkában. Mindig csak dolgoztam s mindig nehezebb a helyzetem. A főszámvévőnek nem volt nagy feladatuk, a pénzügyi krízis tette nehezzé ezt az állást. Tizennyolc millió koronát vett fel a város, mióta én a városnál vagyok s mindig többet vesz fel, ha utját nem álljuk. Nekem nem sok az erőm, úgy érzem, hogy a hivatal teljesen elveszi minden energiámat s aligha lesz alkalmam a pihenésre. De amíg bírom, százszor elmondott tiltakozásomat ismételni fogom.

Városi hivatalnokok a járásbiróság előtt.

Tegnap tárgyalta a városi járásbiróság azt a becsületesítési ügyet, melynek vádlottja Pásztor Bertalan városi aljegyző, ki hágási bíró volt. A panaszos: Kráhm Aladár városi hivatalnok azt panaszolta feljelentésében, hogy Pásztor Bertalan ez évi június 7-én a városi iktatóhivatalban szóváltás közben ezeket mondotta neki: „Maga örült, maga úgy látszik üldözési mániában szenved. Fogja be a pofáját!”

A tegnapi tárgyalás Boglucz László járásbíró előtt folyt le. A panaszost dr Papp Károly ügyvéd képviselte, Pásztor Bertalan személyesen védekezett.

Pásztor tagadta a vádat s viszonydat emelt Kráhm ellen, mert azt mondotta neki:

„Maga kiüldözött engem a rendőrségtől.” Kráhm tagadta, hogy ezt mondta volna.

A járásbíró kihallgatta a tanukat.

Koós László városi hivatalnok így adta elő az esetet:

— Pásztor bejött a hivatalba, hol mi hárman vagyunk Kráhmmal. Gonyosan mosolyogva Kráhmra mondotta:

— Itt is vannak Nógrádnak jóbarátai, kik örülnek a Közérdek cikkének.

— Rám céloz? kérdezte Kráhm.

— Elég ha már kiüldöztek a rendőrségtől, hagyjanak legalább itt békén, szólt oda keserűen Kráhm.

— Fogja be a pofáját, maga örült, úgy látszik üldözési mániában szenved, vágta oda Pásztor.

A tanu vallomására esküt tett.

Aztán Meskó János nyugalmazott g. kath. kántor, városi tisztviselőt hallgatta ki a járásbíró. Ez a tanu is igazolta, hogy Pásztor célzást tett Kráhmra, mikor azt mondotta: Itt is vannak hí barátai a Közérdeknek. Erre kérdezte Kráhm: rám szól ez? mire Pásztor mondta az inkriminált kifejezéseket: „maga egy örült, üldözési mániában szenved, fogja be a pofáját.” Ez a tanu nem emlékezett rá, hogy Kráhm azt mondotta e, hogy kiüldözött a rendőrségtől, vagy azt, hogy kiüldöztek. Kráhm tagadta, hogy azt mondotta volna Pásztorra, hogy ő üldözte ki a rendőrségtől, hiszen erre Pásztornak semmi befolyása sem lehetett.

Pásztor Bertalan Solyom Gyula irodavezetőt kérte kihallgatni a viszonyvadra. A járásbiróság helyt adott az indítványnak s a következő tárgyalásra megidézi Solyom Gyulát.

HIREK

Tisza István Bécsben. Tisza István miniszterelnök Bécsbe érkezett. Ma délelőtt tárgyalásokat folytatott Rosner báróval, majd kihallgatáson jelent meg a király előtt. A miniszterelnök folyóügyekről referált az uralkodónak.

*** Dr Hoványi Géza: a Nagyváradi Takarékpénztár elnöke.** Általános örömet okozott Nagyváradon az a hír, melyet tegnap közöltünk: hogy a király dr Hoványi Gézát az udvari tanácsosi címmel tüntette ki. Az örömből elsősorban a Nagyváradi Takarékpénztár vette ki részét, melynek dr Hoványi Géza hosszú időn át volt kiváló vezérigazgatója, képviselője óta pedig igazgatóságának tagja. A Nagyváradi Takarékpénztár igazgatósága tegnap tartott ülésén dr Hoványi Gézát a Takarékpénztár elnökévé választotta. Ezzel a választással az arra legméltóbb férfiut ültették Nagyvárad legrégebb pénzintézetének elnöki székébe, Hlatky Endre örökébe. Dr Hoványi Géza, a ki a Takarékpénztár ügyeit tökéletesen ismeri, tapasztalatai, egyénisége, rátermettsége, képességei és agitálása révén az elnöki székben újabb erőgyarapodást jelent a nagytekintélyű intézet számára.

*** Tanítónők a vármegyeházán.** Vasady Lajos tanfelügyelő tegnap jelentette Fráter Barnabás alispánnak, hogy az ideai szünidő alatt is közigazgatási szolgálatot fognak teljesíteni a tanítónők. A jelentés szerint sz idén hét tanító nő teljesít majd a vármegyeházán szolgálatot. A közigazgatásnál lesznek Keledi Margit, Schüller Ilona, Szabolcs Jolán, az árva széknel Lázár Szilvia, Várnai Berta, Ambrusné Barényi Krisztina és Ujvári Eszter.

*** Halálozás.** Mely gyász érte a megyeszerzte köztisztviselőben álló Wass és Doma családokat. Doma Károly takarékpénztári tisztviselő felesége szül. eskői Wass Angela meghalt. Az elhunyt urinő 3 évvel ezelőtt ment férjhez s igen boldog családi életet élt. Boldogságukat csakhamar súlyos betegség zavarta meg, melytől csak a halál mentette meg. Temetése 9-én ment végbe Belényesben. Az elhunytat családján kívül nagykiterjedésű rokonsága gyászolja.

*** Itélet Strasszerné és társai bűnügyében.** Tegnap egész nap tanácskozott a gyorsított ügyekben ítélkező tanács Balás Elemér dr elnöklésével Strasser Aladárné és társai bűnügyében. Az ítélet szövegezése hosszabb időt vesz igénybe s ezért az ítéletet ma este 6 órakor hirdeti ki a bíróság az esküdtszéki teremben. A hallgatóságot korlátolt számban bocsátják be az ítélethirdetéshez.

*** A Katholikus Kör kugliversenye.** Vasárnap délután 4 órakor a Katholikus Kör kugli pályáján kugliverseny lesz, melyre ezulon hivatnak meg az érdeklődők. A verseny nyertesei szép jutalomban fognak részesülni.

* **Katonai kitüntetés.** A hivatalos lap közli, hogy a király Basic Mackó 70. gye-beli zászlóst arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

* **A Városi Kávéház bérletát-ruházása.** Bürger Ernő, a Városi Kávéház bérlője bejelentette a városi tanácsnak, hogy a kávéház bérletét a Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi Bankra ruházta át. Kéri, hogy ez átruházást a tanács hagyja jóvá s fogadja el a bankot főbérlőnek, amely a kávéház bérletét Bürger Ernőnek adta albérletbe s ezt is bejelentette a tanácsnak hozzájárulás céljából.

* **A lelencház csecsemői a jégverés alatt.** A szerda délelőtti jégverés veszélye legnagyobb volt az itteni m. kir. gyermekmenhelyen. Ugyanis az emeleten vannak elhelyezve a gondozás alatt levő csecsemők. Az ágyak az ablak mellett állanak s elvannak létva üveg spanyolfalal. Az emeleten levő osztályon 51 csecsemő feküdt 27 dajka mellett Bede Mária gondozónő felügyelete alatt. Amint az első ablakok betörték, a dajkák saját gyermeküket felkapkodták s nagy rémületükben kifutottak a folyosóra. Bede Mária gondozónő egyedül maradt a halálos veszedelemnek kitett csecsemőkkel. A dajkákat parancsolva hívta segítségül, de azok rémületükben csak saját gyermeküket szorongatva, kiáltottak vissza: — Jöjjen ki a kisasszony, mert agyonveri a jég.

Az ablakok és az üveg spanyolfalak már részben kitörve, a csecsemők a legnagyobb veszedelemnek voltak kitéve. Ekkor Bede Mária saját testiépességének veszélyeztetésével elrángatta az ablak mellől a terem közepére a nehéz vaságyakat az üveg spanyolfalakkal s elejét vette, hogy a jég és a nehéz üvegdarabok egyen ne verjék és össze ne zúzzák a védtelen kis csecsemőket. A gondozónő a hátán sebesült meg 8 centiméteres sebbel. Sebét Edelmann Menyhért igazgató kötözte be.

* **A Félix-fürdő népünnepének tombolája.** A közönség körében mindig nagy népszerűségnek örvend a tombola, amely általában a legélőnkebb érdeklődés közepette szokott lefolyni. Ezt a kedvtelést javában kielégíthetik a Félix-fürdő vasárnap-i népünnepének vendégei, akikre több, mint száz diszes és izlőses nyeremény tárggyal járó tombola mulatsága vár. A tombola tárgyak egy része Benedek cukorkaárus üzletének kirakatában látható és a járó kelők nagy tetszésében részesül. Diszes nyeremény tárgyakat bapnak a szépségverseny nyertesei is, a kölgyak is hármat, a gyermekek szintén hármat. Allitanak azonban kívül virágos és pezsgősátrat is a sok tarka szórakozással kecségtető ünnepen, a mely ennél fogva bizonyára nagy közönséget vonz ki a Félix-fürdőbe.

* **Lopott, mert parancsolták.** — Egy 9 éves kis parasztfiu, M. M. nevelő-anyaival Törökszentmiklósról Nagyváradra jött. A menhelyen lett volna dolga. De még mielőtt bementek volna, a derék nevelőanya így kezdte nevelni a kis fiát: „Gyere csak velem, majd a piacon lopni fogsz, mert nincs pénzem. Ha nem lopsz, megverlek és enni sem kapsz”. Az utóbbi kiváló nevelési módszer hatott s a kis fiu (hiszen megszokta már az ilyent) egykedvűen ballagott a nevelőmamával a Szent László térre. Itt ujból

megszólal a nevelő: „Látod ott azt az asszonyt, aki tökök vásárol, annak pénz van a zsebében, lopd ki és gyere utánam a vasut hoz”. Szólt és visszafordult. A kis fiu (hiszen megszokta már az ilyent) mint ott hon Törökszentmiklóson, belenyult a vásárló asszony zsebébe. De úgy látszik, hogy Váradon nem volt biztos a dolgában, mert az asszony rajtacsípte a kis tolvajt, amint a zsebkendőjébe kötött pénzt ki akarta huzni zsebéből. A tolvaj lelenyermeket előállították a rendőrségre, amely átkísértette a gyermekmenhelyre azon kérelemmel, hogy erkölcsi tekintetben kifogástalanabb nevelő-anyaként adják ki a kis fiut, aki különben pityeregve ígérte meg javulását és csak azt kérte, hogy törökszentmiklósi nevelőanyjához ne vigyék vissza.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteteti a ráncokat, szeplőket, mittesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörö-séget. Ára 2 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanozó-palota.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít! Ára 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Kereskedelmi végzettróm. kath. leány a Szent László-nyomda r.-t.-nál irodai munkákra felvétetik. Írásbeli ajánlatok az igazgatóság címére küldendők.**

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor főle üzlethelyiség s ugyan-ott egy kétszobás lakás kiadó. Látkezhetheti a Polgári takarékpénztárnál.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

SZINHAZ.

A mai szinlap:

Este 8 és fél órákor, rendez helyárrakkal:

Lyon Lea.

Szinjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Lyon, rabbi	Sik Rezső
Lea, a leánya	Szentgyörgyi M.
Konstantin nagyherceg	Tóth Elek
Josue Josele	Vihari Béla
A falu bolondja	Tompa Béla
A százesztendő ember	Farkas Pál
Tarras kozák hellmann	Perényi Kálmán

Heti műsor.

Pénteken: Lyon Lea. (Szentgyörgyi Márta föllépte.)

Szombaton: Mágnás Miska. (Szentgyörgyi Márta föllépte.)

Vasárnap délután: Iglói diákok, este: Kis gróf.

Szentgyörgyi Mártha vendég-fellépte. A Szigligeti színház volt kiváló művésznőjét, Szentgyörgyi Mártát látta viszont tegnap este Nagyvárad közönsége a „Zsuzsi kisasszony” cím szerapében. Szentgyörgyi Mártha nálunk annak idején mint drámai színésznő aratott szép sikereket, csak itteni pályafutása vége felé lépett át az operett könnyed szubrett szerepkörébe. Ezen a téren igen szép fejlődést tapasztaltunk nála tegnap este, de mindamelltt itt is ki kicsillan játékból az érzéseket nagyszerűen kifejező drámai erő. Azonban sokat gyönyörködünk bájos temporementumos játékában fiatalos szépségében is, hangjával ügyesen bánik, tánca sikkes és elragadó. Általában a közönség zajos ünnepléssel fogadta a kiváló művésznőt.

Babits Vilma és Halmos János

vendégszereplése. Mint irtuk, a jeles operaénekesnő Babits Vilma, akit mindenki szívesen lát Nagyváradon, kedden fog vendégszerepelni a Szigligeti színházban. Vele együtt vendégszerepel a pécsi színház kiváló tenoristája Halmos János, aki Halmos András nagyváradi róm. kath. tanító öccsével Babits Vilmaival együtt „Rigoletto” operában fognak vendégszerepelni. Halmos Jánosnak már mint kóristának a mi volt jeles tenoristánk, Mihályi igen szép jövőt jósolt Pozsonyban. Valóban nezsokára a pécsi színház első tenoristája lett, ahol kitűnt szép hangjával, amely a legmagasabb regiszterekben is igen lágyan csengő. Mint pécsi tenorista vonult be a háboru elején katonának, most két heti szabadságot kapott, amelyet Nagyváradon tölt el. Az érdekes vendégfellépés elé műértő körök nagy várakozással tekintenek.

APOLLÓ
mozgó-
színház

Péntek, szombat

Opette

társadalmi dráma 3 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppon 8 órákor és hétköznapokon fél 7-kor.

A szerkesztésért felelősen felelős:

Dr. PAPP KAROLY.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTHLAJOS-UTCA (Gyár-épület)

Telefon szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Zsák- és ponyvakölcsönző üzletemet

ez idén is nagymennyiségű új zsákokkal és vizhatlan ponyvákkal gyarapítottam, úgy hogy a t. gazdaközönség ide vágó szükségletét a legolcsóbb kölcsönűdik mellett tudom kielégíteni.

Ezenkívül mindenféle

Uj gabona-, lisztes-, szalma-, heremag- és só-zsákok.

Gépolajokban, hengerolajokban (tovotte) gépkenőcsben a legkifűnőbb minőségeket tartom állandóan raktáron. Kötélneműek, gépszijak, dohány, zsákszínek és kévekötelekben. Nagy választék fiakkor takarokban és lópokrócokban.

Gyapju zsákokból nagy raktár!

EMIR arcmosó

legtökéletesebb készítmény bőrhámítás és sömör; továbbá izzadó-, fényes, zsíros-, atkás (mitesseres) arca. Ha naponta többször az arcunkat EMIR-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetlenségszerű harmattal lenne bevonva. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól, mert csak az EMIR névvel ellátott eredeti üvegekért vállal előlétséget a készítő.

Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Alabástrom szappan

legfinomabb illatu és legjobb minőségű pipere szappan, mert teljesen tiszta nővényi zsírokból van összeállítva, kitűnően habzik és teljesen lugmentes. Pompás illatánál fogva a legelőkelőbb körökben is általánosan el van terjedve.

Egy darab ára 1 kor. 60 fillér.

Ha szeplőjétől meg akar szabadulni, ha tiszta fehér arcot óhajt, úgy használjon

Alabástrom- arckenőcsőt

Egy téglya ára 1 kor. 20 fillér.

vidéki megrendeléseket azonnal szállítók és 6 korona értékűek költségmentesen lesznek szállítva. ::

Fenti szerek kaphatók: a készítő

NÉMETH PÁL gyógyszerész

Arany Kereszt gyógytára, chemiai és cosmeticai laboratóriumában Szent László-tér, a Városháza mellett.

Fenti szerek valódi minőségben beszerezhetők még Csanda Endre Rákóczi gyógyszerésztárában Szacsavay-utca, a Vadász drogeriában. és Farkas István Apolló drogeriájában.

Lakás

kerestetik f. évi augusztus hó 1-re lehetőleg kertben: 6 szoba, fürdőszoba, 2 cselédszoba, főző és mosókonyha, pince, fás és élőkamrából álló.

Ajánlatok „Püspökségi Jószágkormányozóság” czimre Nagyváradra kéretnek.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindentől teljes raktárkészletet tart

ÉLŐ MARHÁT,

hizott sertést

legmagasabb árban veszünk

Kemény Testvérek

Nagyszalonta.

Interurbán telefon 7.

Kiadó lakások

és butorozott szobák azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 72. utcai és udvari 3—4 szobás lakások és butorozott szoba azonnalra, vagy későbbre.

Szt. János-u. 61 sz. magánház 4 szoba mellékhelyiségekkel novemberre.

Nagy Sándor-u. 4. modern berendezésű butorozott szobák és lakások egy és két ágyal hosszabb vagy rövidebb időre.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű fűzőszalon

Nagyvárad

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kéz fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11—53. ::

Bérleti hirdetés.

Azonnal kiadók a következő helyiségek:

I. Egy szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti udvari lakás a Színház utca 4. sz. házban.

II. Két szoba, konyha, kamarából álló negyedik emeleti udvari lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

III. Három szoba, konyha, kamarából álló I. emeleti utcai lakás a „Zöldfa” épületben.

IV. Öt szoba, konyha, kamara, fürdőszoba, cselédszobából álló II. emeleti erkélyes utcai lakás a „Fekete Sas” palotában. (Lift.)

V. Butorozott egy és kétágyas utcai és udvari szobák a „Zöldfa” épület I. emeletén.

VI. Egy-egy üzlethelyiség a „Sas” és „Zöldfa” passage-ban.

VII. Beraktározásra alkalmas raktárak és pincék a „Zöldfa” épületben.

Közelebbi felvilágosítással szolgál az „Ingatlan Bérlo” részvénytársaság bérleti irodája, Sas passage 24. számú lépcső. (Telefon 14-00.)